

prima instanță: E. Cobzac,
instanța de apel: D. Manole, E. Fistican, N. Traciuc,

DECIZIE

04 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Svetlana Novac, Tatiana Vieru
Dumitru Mardari, Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către Lihanov Vadim și Lapciuc Victor,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lihanov
Vadim și Lapciuc Victor împotriva Ministerului Finanțelor al RM cu privire la
încasarea prejudiciului material și moral în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor
de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013, prin care a
fost respins apelul declarat de către Lihanov Vadim și Lapciuc Victor și admis apelul
declarat de către Ministerul Finanțelor al RM, cu casarea hotărârii judecătorești
Rîșcani, mun. Chișinău din 19 februarie 2013, de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă

La data de 10 decembrie 2010, reclamantii Lihanov Vadim și Lapciuc Victor s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al RM cu privire la încasarea prejudiciului material și moral în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantii au indicat că la 27 martie 2003 cetățeanul Ucrainei Victor Lapciuc, domiciliat în or. Vinița, str. N. Levițchi 12, ap. 45, a încheiat Contractul de comision cu cetățeanul Ucrainei O. Socolovschi pentru procurarea și livrarea în Ucraina în termenul pînă la 27.04.2003 a două automobile tip „Toyota Land Cruiser” în sumă totală de 95 200 Euro din contul mijloacelor bănești ale lui O. Socolovschi.

La 28 martie 2003 cetățeanul Ucrainei Vadim Lihanov, domiciliat în or. Vinița, bd. Cosmonauților 4, ap. 8, a încheiat Contractul de comision cu cetățeanul Ucrainei O. Socolovschi pentru procurarea și livrarea în Ucraina în termen pînă la 28.04.2003 a unui automobil de tip „Toyota Land Cruiser” în sumă totală de 37 200 Euro din contul mijloacelor bănești ale lui O. Socolovschi.

În martie 2003 Victor Lapciuc a procurat în Germania și Slovacia în temeiuri legale pe numele său două automobile „Toyota Land Cruiser”, iar Vadim Lihanov a

procurat pe numele său în Germania un automobil „Toyota Land Cruiser”, primind pașapoartele tehnice ale automobilelor și întocmind toate actele necesare pentru drum și livrarea automobilelor în Ucraina.

Indică reclamantii că la 06 aprilie 2003 Victor Lapciuc personal a intrat legal pe teritoriul Republicii Moldova în regimul de tranzit prin punctul de control al Biroului Vamal Costești cu automobilul „Toyota Land Cruiser” JTEHT05J902038323, anul fabricării - 2003, număr de înregistrare B-146J, la costul de 43 900 Euro, în baza Invoice nr. 3218/03 din 04.04.2003, a declarației vamale seria AX nr. 002101 din 06.04.2003, pașaportului tehnic seria CN nr. 402376 din 28.03.2003, chitanței nr. 219024 din 06.04.2003, întocmite de Biroul Vamal Costești în confirmarea achitării taxei vamale, cu care a plecat la Biroul Vamal Briceni RM, unde a înregistrat intrarea temporară conform chitanței vamale nr. 286360, după care a lăsat automobilul la păstrare temporară la cunoscutul său V. Calinschi în or. Briceni, str. Independenței 2, și a plecat după cel de-al doilea automobil.

La 10 aprilie 2003 Victor Lapciuc personal a intrat legal pe teritoriul Republicii Moldova în regimul de tranzit prin punctul de control al Biroului Vamal Costești cu al doilea automobil „Toyota Land Cruiser” JTEHT05J902038032, n/î SO-V 164, la costul de 51 300 Euro, în baza Invoice seria INV nr. 4663 din 04.04.2003, declarației vamale nr. 6103009010 din 07.04.2003, pașaportului tehnic seria SF nr. 186270 din 07.04.2003, certificatului de eliberare a numărului de înmatriculare SO-V 164, chitanței nr. 215080 din 10.04.2003 întocmite de Biroul Vamal Costești, cu care a plecat la Biroul Vamal Briceni, după care de asemenea a lăsat automobilul la păstrare temporară la cunoscutul său V. Calinschi în or. Briceni, str. Independenței 2.

La 06 aprilie 2003 Vadim Lihanov a intrat legal pe teritoriul Republicii Moldova în regimul de tranzit prin punctul de control al Biroului Vamal Costești cu automobilul „Toyota Land Cruiser” JTEBU29J700003316, anul fabricării 2003, n/î B-147J, în valoare de 43 900 Euro, în baza Invoice nr. 3217/03 din 04.04.2003, declarației vamale seria AX nr. 001118 din 06.04.2003, pașaportului tehnic CN 409531, chitanței nr. 218522 din 09.04.2003, întocmite de Biroul Vamal Costești în confirmarea achitării taxei vamale, cu care a plecat la Biroul Vamal Briceni RM, unde a înregistrat intrarea temporară conform chitanței vamale nr. 286361, după care a lăsat automobilul la păstrare temporară la V. Calinschi în or. Briceni, str. Independenței 2.

Susțin reclamantii că după aceasta Victor Lapciuc și Vadim Lihanov au plecat fără automobile în Ucraina pentru a coordona cu O. Socolovschi chestiunile cu privire la achitarea taxelor vamale pentru introducerea automobilelor în Ucraina.

Menționează că legalitatea intrării lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov în Republica Moldova și trecerea lor în regimul de tranzit pe teritoriul Republicii în Ucraina în circumstanțele expuse și lipsa în acțiunile lor a elementelor infracțiunii se confirmă deplin prin documentele enumerate mai sus, însă Victor Lapciuc și Vadim Lihanov nu au putut ieși din RM în Ucraina cu automobilele numite, deoarece au fost împiedicați ilegal de acțiunile organelor de drept și instanțelor judecătorești ale RM.

La 12 aprilie 2003 toate trei automobile, aflate în proprietatea cetățenilor Ucrainei Victor Lapciuc și Vadim Lihanov, care se aflau la păstrare temporară la cet. V. Calinschi în ograda casei nr. 2 de pe str. Independenței în or. Briceni, ilegal și

neîntemeiat au fost reținute, ridicate împreună cu originalele pașapoartelor tehnice, greencardurile, invoice, chitanțele de plată a taxelor vamale și alte acte de însoțire, aduse din or. Briceni la Comisariatul de Poliție Bălți, unde au fost sigilate de R. Tanas, colaboratorul secției „Nord” a DGCCO a MAI al RM, în baza Actului de reținere din 12.04.2003 și Actului de sigilare din 12.04.2003.

Indică reclamantii că, din materialele expediate la DGCCO a MAI al RM rezultă, că colaboratorul secției „Nord” în mun. Bălți a DGCCO a MAI al RM R. Tanas ilegal, fără careva temeuri, a ridicat cele trei automobile și actele pe ele, care aparțin cu drept de proprietate lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov, cu care ei legal au intrat în regimul de tranzit pe teritoriul Republicii Moldova în drum spre Ucraina.

La 21 aprilie 2003, inspectorul DGCCO a MAI al RM I. Gojan, fără un control suplimentar și careva motive, ilegal a pornit în privința lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov dosarul penal nr. 2003077001 pe faptul introducerii ilegale prin punctul de control al Biroului Vamal Costești a trei automobile tip „Toyota Land Cruiser” în sumă de 120 000 Euro, adică prin contrabandă pe teritoriul Republicii Moldova în baza al. 5 art. 75 Cod Penal al RM în redacția anului 1961. Șeful DGCCO a MAI al RM I. Țurcan, abia numit în această funcție, a aprobat Ordonanța de pornire a dosarului penal evident ilegală.

Mai indică că la 30 aprilie 2003 organul de anchetă a transmis dosarul penal nr. 2003077001 pentru cercetarea în continuare în Secția Anchetă a DGCCO a MAI al RM anchetatorului S. Ipatii.

La 22 mai 2003 anchetatorul S. Ipatii prin ordonanța sa neîntemeiat a anexat la dosarul penal nr. 2003077001 în calitate de corpuri delictive automobilele ridicate și în aceeași zi le-a transmis spre păstrare la parcare la baza de Stat a Cancelariei de Stat a RM în baza Actelor de primire-predare nr. nr. 4, 5, 6 din 22.05.2003.

Reclamantii susțin că acțiunile anchetatorului sunt neîntemeiate, deoarece nu au existat dovezi ale faptului comiterii de către Victor Lapciuc și Vadim Lihanov a infracțiunii de contrabandă, astfel, lipseau temeuri pentru anexarea automobilelor la dosarul penal în calitate de corpuri delictive, cu atât mai mult nu erau temeuri pentru a le transmite la păstrare în garajul unui organ de stat în cadrul unui proces penal sub controlul organelor de drept ale statului.

Din 12 aprilie 2003 până la 15 octombrie 2009, lui Victor Lapciuc, Vadim Lihanov și reprezentantului acestora în RM - Serghei Dudnic, le-a fost strict interzis accesul la automobile pentru verificarea stării lor.

În cadrul urmăririi penale au fost cercetate actele vamale și întocmit procesul-verbal de examinare la fața locului din 23.04.2003, prin care nu a fost confirmat faptul comiterii contrabandei de către Victor Lapciuc și Vadim Lihanov, ci a fost confirmată lipsa cărorva încălcări din partea acestora.

Continuând acțiunile nelegitime în privința lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov, precum și în privința automobilelor ridicate ilegal, la 06.06.2003 șeful DGCCO a MAI al RM I. Țurcan, cunoscând faptul că Victor Lapciuc și Vadim Lihanov au intrat legal cu automobilele menționate mai sus pe teritoriul Moldovei prin punctul vamal Costești în regim de tranzit, că la materialele dosarului sunt anexate originalele actelor ce confirmă că ei sunt proprietari, că nu există careva dovezi a comiterii de către aceștia a infracțiunii de contrabandă și că ei nu au fost

atrași pe dosar nici măcar în calitate de bănuți, cu scopul acoperirii și pentru a căpăta susținerea Cancelariei de Stat a RM în acțiunile sale nelegitime, s-a adresat cu scrisoarea nr. 13/2486, în care indică informații vădit false privind faptul că Victor Lapciuc și Vadim Lihanov au introdus automobilele în RM ilegal, fără acte, în legătură cu ce în privința lor este intentat dosarul penal nr. 2003077001 conform al. 5 art. 75 CP al RM și, deoarece la data de 12.10.2003 expiră termenul de șase luni din momentul reținerii acestor automobile, este necesară o hotărâre în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 972 din 19.09.2001, prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor (MO nr. 112-113 din 18.09.2001).

Menționează că au fost încălcate drepturile reclamanților și neîntemeiat au fost prelungite termenele de urmărire penală din 08.09.2003 pînă la 14.09.2009 pe un dosar penal încetat cu scopul de a acoperi sechestrarea ilegală a automobilelor.

Consideră reclamanții că organele de drept și instanțele judecătorești ale RM ilegal și neîntemeiat au pornit dosarul penal nr. 2003077001, pe parcursul a șase ani și jumătate, au urmărit și au sechestrat nelegitim bunurile, prin ce au împiedicat activitatea reclamanților și i-au pus în imposibilitatea de a lucra normal, o perioadă îndelungată au limitat părăsirea locului de trai, au admis încălcări grave ale drepturilor garantate de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Intereselor Fundamentale; au încălcat cerințele art. 1 - deposedarea ilegală de avere, au încălcat dreptul la inviolabilitatea proprietății, ceea ce contravine Protocolului 1 din Convenție. De asemenea, au încălcat termenii rezonabili de examinare a cauzei și dreptul la un proces echitabil, consfințite în art. 6 din Convenție.

Indică că, doar la 15 octombrie 2009, după 6,6 ani de sechestrare nelegitimă organele de drept ale RM au restituit lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov prin reprezentantul lor în Moldova Serghei Dudnic automobilul „Toyota Land Cruiser” JTEHT05J902038323, n/î B-146.T și automobilul „Toyota Land Cruiser” JTEBU29J700003316, n/î B-147 J.

După încetarea urmăririi penale și restituirea automobilelor de către organele de drept, Victor Lapciuc și Vadim Lihanov la 18.05.2008 i-au expediat lui O.Socolovschi o notificare, prin care au solicitat pentru data de 2-3 octombrie 2009 mijloacele bănești pentru livrarea automobilelor. Însă avînd în vedere uzura automobilelor în acești 6,6 ani, pierderea cererii pe piața Ucrainei, încălcarea condițiilor Contractelor de comision, O. Socolovschi a refuzat să le primească, solicitînd restituirea banilor alocați de el pentru procurarea lor, despre ce i-a notificat pe Victor Lapciuc și Vadim Lihanov prin scrisorile din 30.05.2008 și 05.10.2009.

Solicită Victor Lapciuc și Vadim Lihanov încasarea de la contul Trezoreriei de Stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Lapciuc Victor:

- prejudiciul material în sumă de 56 577 euro;
- cheltuielile pentru asistență juridică pentru anii 2003-2009, 2010, prejudiciul real în mărime de 15 500 euro;
- prejudiciul material sub forma pierderilor suferite în legătură cu achitarea penalității pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale în sumă de 101 230 euro;

- comisionul care nu a fost primit în sumă de 7 000 euro;
- veniturile din muncă care nu au fost obținute pentru anii 2003-2009 - 78 600 euro;
- inflația din urma veniturilor din muncă care nu au fost obținute în mărime de 12 442,38 euro;
- prejudiciul moral cauzat lui Victor Lapciuc de pîrîți în sumă totală de 36 209,28 euro;
- cheltuielile de judecată legate de efectuarea expertizelor tehnice auto Nr. 2389 din 25.12.2009 în sumă de 2 000 hrivne, care conform cursului valutar în vigoare constituie 174,52 euro.

În total a încasa în folosul lui Victor Lapciuc mijloace bănești în sumă de 340 733,18 euro.

În folosul lui Lihanov Vadim de a încasa:

- prejudiciul material în sumă de 22 216 euro;
- cheltuielile pentru asistență juridică pentru anii 2003-2009, 2010, prejudiciul real în mărime de - 12 000 euro;
- prejudiciul material sub forma pierderilor suferite în legătură cu achitarea penalității pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale în sumă de 43 470 euro;
- comisionul care nu a fost primit în sumă de - 3 000 euro;
- veniturile din muncă care nu au fost obținute pentru anii 2003-2009 - 78600 euro;
- inflația din urma veniturilor din muncă care nu au fost obținute în mărime de 12 442,38 euro;
- prejudiciul moral cauzat lui Lihanov Vadim de către pîrîți în sumă totală de 14 218,24 euro;
- cheltuielile de judecată legate de efectuarea expertizelor tehnice auto nr. 2388 din 25.12.2009 în sumă de 1000 hrivne, care conform cursului valutar în vigoare constituie 87,26 euro.

In total a încasa în folosul lui Lihanov Vadim mijloacele bănești în sumă de 212 040,88 euro.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2013 acțiunea a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Lapciuc Victor 30 000 lei și în beneficiul lui Lihanov Vadim 30 000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 15 martie 2013 Lihanov Vadim și Lapciuc Victor prin intermediul reprezentantului au declarat apel împotriva hotărîrii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2013.

La data de 15 martie 2013 și Ministerul Finanțelor al RM a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2013.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013, a fost respins apelul declarat de către Lihanov Vadim și Lapciuc Victor, a fost admis apelul declarat de către Ministerul Finanțelor al RM, a fost casată hotărîrea judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 19 februarie 2013, de admitere parțială a acțiunii, și a fost emisă o hotărîre nouă prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 17 februarie 2014 Lihanov Vadim și Lapciuc Victor au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurenții au invocat că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, cu aplicarea eronată a legii și aplicarea probelor în mod arbitrar.

În special, s-a indicat că instanțele de judecată eronat au aplicat legea, deoarece cauza penală a fost încetată în baza prevederilor pct. 3) art. 275 CPP, fapt ce cade sub incidența art. 6 a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Lihanov Vadim și Lapciuc Victor ca întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele dosarului s-a stabilit că Lihanov Vadim și Lapciuc Victor s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al RM cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată.

Instanțele de judecată au emis hotărârile sus indicate.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția instanței de apel este neîntemeiată, iar soluția instanței de fond este întemeiată și legală.

În temeiul art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prin acțiuni ilicite se subînțeleg acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau administrative (infrațiuni).

Potrivit art. 3 alin. (1) a Legii menționate, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Actele cauzei denotă că la 06 aprilie 2003, prin punctul de control și trecere Costești, pe teritoriul Republicii Moldova au intrat recurenții Lapciuc Victor cu automobilul de model Toyota cu nr.de tranzit B-146J și Lihanov Vadim cu automobilul de model Toyota cu nr. de tranzit B-147J, iar la 10 aprilie 2003 prin același punct de control și trecere, recurentul Lapciuc Victor a mai intrat în țară cu automobilul de model „Toyota Land-Cruzer” cu nr. de tranzit SO-V 164.

Conform regimului „DE TRANZIT” în care se aflau automobilele nominalizate, acestea urmau în decurs de 72 ore de la intrarea lor în țară să părăsească teritoriul Republicii Moldova și să intre în Ucraina prin punctul de control și trecere din preajma satului Rosoșeni.

Din materialele cauzei rezultă, că la 12.04.2003, toate trei automobile nominalizate Toyota cu nr. de tranzit B-146J , de model Toyota cu nr. de tranzit B-147J și „Toyota Land-Cruizer” cu nr. de tranzit SO-V 164 au fost depistate și reținute de către colaboratorii secției Nord a DGCCO al MAI în gospodăria cetățeanului moldovean Calinschi Valentin, situată în or. Briceni, str. Independenței,2, fără careva documente de însoțire, fapt confirmat prin actele de reținere din 12.04.2003 (f.d.82-83 vol.I).

La 21 aprilie 2003, inspectorul DGCCO a MAI al RM I. Gojan, prin ordonanță, a pornit cauza penală nr. 2003077001 pe faptul introducerii ilegale prin punctul de control al Biroului Vamal Costești a trei automobile tip „Toyota Land Cruiser” la prețul total de 120 mii Euro, adică prin contrabandă pe teritoriul Republicii Moldova în baza alin. 5 art. 75 Cod Penal al RM în redacția anului 1961 (f.d. 81 Vol.I).

Conform Ordonanței din 22 mai 2003 emisă în cadrul cauzei penale nr. 2003077001 de către anchetatorul S. Ipatii, automobilele nominalizate au fost anexate la dosarul penal nr. 2003077001 în calitate de corpuri delictive (f.d. 89), în aceeași zi, fiind transmise la păstrare la parcarele bazei auto a Cancelariei de Stat a RM în baza Actelor de primire-predare nr. nr. 4, 5, 6 din 22.05.2003 (f.d. 90-92 Voi. I).

Potrivit ordonanțelor emise la 09 iulie 2003de către anchetatorul DGCCO al MAI Ipatii S., Lihanov Vadim și Lapciuc Victor au fost recunoscuți în calitate de bănuți în comiterea infracțiunii prevăzute de art.248 al.5 Cod Penal al RM (f.d. 112-113 vol.I).

La 08 septembrie 2003 ordonanțele de recunoaștere a lui Lihanov Vadim și Lapciuc Victor în calitate de bănuți de comiterea infracțiunii prevăzute de art.248 al.5 Cod penal în cadrul cauzei penale nr. 2003077001 în baza Ordonanței emise de către Procurorul secției urmărire penală a Procuraturii Generale a RM, Filincov

Anatolii, au fost anulate și dispusă clasarea urmăririi penale în privința cet. Lapciuc și Lihanov din lipsa în acțiunile lor a componentei de infracțiune prevăzută de art.248 al.5 Cod penal pe faptul introducerii în țară a automobilelor nominalizate (f.d. 121 vol.I).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2003 a fost recunoscută nulitatea actelor de ridicare și reținere a trei automobilei Toyota de la Lapciuc V. și Lihanov V. și obligat DGCCO al MAI să restituie automobilele cet. Lihanov și Lapciuc (f.d. 158-159 vol.I), hotărârea dată a fost casată prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 05 mai 2004 cu încetarea procedurii civile, pe motiv, că aceasta urmează a fi examinată prin prisma procedurii penale (f.d.160-161 vol.I).

Prin ordonanța Ofițerului de urmărire penală L. Crîșmari (f.d. 166-167 Vol.I), la „14 decembrie 2004 Lapciuc V. și Lihanov V. au fost recunoscuți ca bănuți, ordonanță, care au fost declarate nule prin încheierea Judecătorului de instrucție Buiucani mun. Chișinău din 11 octombrie 2006, care a fost menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 septembrie 2007 (f.d. 183-185 , 153-154 vol.I).

Conform încheierii judecătorului de instrucție Buiucani din 30 mai 2006 au fost respinse ca nefondate plîngerile cet. Lapciuc V. și Lihanov V. privind obligarea procurorului să înceteze cauza penală nr. 2003077001 și să restituie automobilele ridicate (f.d. 189 vol.I).

Prin încheierea judecătorului de instrucție Buiucani din 11 iulie 2006 a fost respinsă ca neîntemeiată plîngerea cet.Lapciuc Victor privind anularea ordonanței OUP de recunoaștere a automobilului de model Toyota Land Cruizer nr. SOV 146 în calitate de corp delict în cadrul cauzei penale nr. 2003077001 și întoarcerea automobilului (f.d. 195 Vol.I).

La 10 aprilie 2007, ordonanța de încetare a urmăririi penale nr. 2003077001, emisă de procurorul A.Filincov la 08.09.2003, a fost anulată cu reluarea urmăririi penale de către Prim-adjunct al Procurorului General Vasile Pascari (f.d. 152 vol.I).

Prin ordonanța Procurorului din Procuratura Generală M. Pascal din 09 ianuarie 2008 a fost admisă parțial cererea înaintată de Lapciuc V. și Lihanov V., fiind dispusă restituirea automobilului de model „Toyota Land Cruizer” cu nr. de tranzit SOV 164, nr. caroseriei JTEHF05.I902038032 și documentele de însoțire a acestuia - posesorului legal în numele cet.Lapciuc Victor, locuitor al or. Vinița str. Levițchii 12 ap.45, cet. al Ucrainei (f.d. 165 vol.II).

Conform Ordonanței Procurorului din Procuratura Generală M.Pascal din 17 mai 2008, a fost admisă parțial plîngerea înaintată de Dudnic Serghei în interesele lui Victor Lapciuc, fiind dispusă restituirea automobilului de model „Toyota Land Cruizer” cu nr. de tranzit SOV 164, nr. caroseriei JTEHF05J902038032 și documentele de însoțire a acestuia - lui Dudnic Serghei, reprezentant în baza procurii nr.898 din anul 2006 și procurii nr. 1346 din 24.03.2008 al posesorului legal în numele cet.Lapciuc Victor (f.d. 164 vol.II).

Din recipisa scrisă de Dudnic Serghei, reprezentant al lui Lapciuc Victor în baza procurii nr.898 din anul 2006 și procurii nr.1346 din 24.03.2008, rezultă că acesta a primit automobilul „Toyota Land Cruizer” cu nr. de tranzit SOV 164, nr. caroseriei JTEHF05J902038032 la 18.06.2008, careva obiecții asupra stării vizuale a

automobilului nu a avut (f.d. 165 a vol.II), din care considerente pretențiile privind recuperarea prejudiciului material cauzat este neîntemeiată.

Instanța de judecată a stabilit că, prin Ordonanța procurorului Procuraturii Generale a RM pentru supravegherea urmăririi penale în organele MAI a RM E.Bordos din 14 septembrie 2009, a fost dispusă încetarea urmăririi penale nr. 2003077001 din motivul că fapta lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.248 Cod penal, fiind încetat procesul contravențional în privința acestora din motiv că a expirat termenul de prescripție a răspunderii contravenționale, fiind obligat organul de urmărire penală să restituie proprietarilor bunurile ridicate pe prezenta cauză penală (f.d.200-206 Voi. I).

La 15 octombrie 2009 automobilele Toyota cu nr. de tranzit B-146.1 , de model Toyota cu nr. de tranzit B-147J au fost restituite lui Dudnic Serghei, reprezentantul în baza procurilor a cet.Lapciuc și Lihanov, fapt confirmat prin recipisa scrisă, de Dudnic S. la 15 octombrie 2009 (f.d. 166 vol.II).

Articolul 6 lit. a) și b) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, prevede expres că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul, devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

În asemenea circumstanțe, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de anchetă sunt necesare unele condiții speciale și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în materia respectivă, în așa mod, nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Colegiul remarcă că în pricina dată pretențiile reclamanților cad sub incidența prevederilor art. 6 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care stipulează expres în ce cazuri apare dreptul la repararea prejudiciului.

Actele cauzei cu certitudine stabilesc că urmărirea penală a durat mai mult de șase ani, iar reieșind din prevederile art. 20 Cod procedură penală, rezultă că organul de urmărire penală a încălcat flagrant prevederile articolului menționat, ținând cont de complexitatea cauzei.

Colegiul reține că prima instanță corect a stabilit existența unui prejudiciu moral și faptul că pricina cade sub incidența Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, dat fiind faptul că urmărirea penală a fost pornită în baza art. 75 alin. (5) Cod penal, iar la 14 septembrie 2009, a fost dispusă încetarea urmăririi penale nr. 2003077001 din motivul că fapta lui Victor Lapciuc și Vadim Lihanov nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.248 Cod penal

Astfel, instanța de apel incorect a stabilit că cauza penală a fost recalificată în contravenție administrativă, dat fiind faptul că contravenția a survenit în urma

încălțării regimului de tranzit, care nu are tangență cu infracțiunea sub formă de contrabandă, prin urmare, recurenții au dreptul la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanțelor judecătorești.

Încălțările constatate din materialele dosarului, în mod indiscutabil au provocat recurenților daune morale esențiale, care ținând cont de prevederile Convenției Europene pentru Drepturile Omului ce obligă părțile contractante să asigure respectarea drepturilor consfințite în Declarația Universală a Drepturilor Omului oricărui persoane aflate sub jurisdicția lor, art. 4 al Constituției RM care proclamă dreptul prioritar al reglementărilor internaționale în cazurile referitoare la drepturilor omului, prima instanță corect a dispus încasarea sumei de 30000 lei pentru fiecare, cu titlu de prejudiciu moral.

Colegiul remarcă că prima instanță corect a apreciat quantumul despăgubirilor ce urmează a fi achitate recurenților pentru suferințele morale suportate ca urmare a încălțării unor drepturi fundamentale, luându-se în considerație gravitatea încălțărilor, durata acestora, inclusiv durata excesiv de îndelungată a urmăririi penale și procedurii de restituire a bunurilor ridicate, de conduita organului de urmărire penală, precum și lipsirea acestora de posibilitatea de a se folosi de bunurile sale pe o perioadă de peste șase ani, astfel suma de câte 30 000 lei fiecăruia constituie o satisfacție echitabilă pentru daunele morale cauzate.

Instanța de recurs consideră neîntemeiate și lipsite de suport probator cerințele reclamanților privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, or, la materialele cauzei nu sunt anexate bonuri de plată, cecuri, mandate sau acte justificative că recurenții au achitat suma de 15000 euro pentru acordarea asistenței juridice, iar recipisele prezentate nu pot fi reținute ca probe concludente și pertinente, dat fiind faptul că achitarea serviciilor pentru asistență juridică se efectuează în modul stabilit de lege și nu prin recipise.

Colegiul consideră întemeiată și concluzia primei instanțe privind respingerea pretențiilor cu referire la prejudiciu cauzat ca urmare a faptului că Victor Lapciuc la 02.07.2008 i-a restituit lui O. Socolovschi 52 300 Euro, iar la 05.11.2009 încă 44 900 Euro, adică în total i-a restituit 97 200 Euro și Victor Lihanov la 22.11.2009 i-a restituit lui O. Socolovschi 38 200 Euro, și recipisele date de O. Socolovschi privind faptul primirii banilor, deoarece aceste prejudicii nu sunt justificate din punct de vedere legal.

Instanța de recurs menționează că expertizele se efectuează și sunt admise în cadrul pricinii civile dacă sunt efectuate în coraport cu prevederile art.148-158 CPC, prin urmare, concluziile specialistului tehnic nr. 2388 din 25.12.2009 și nr. 2390 din 25.12.2009, expertiza tehnică auto nr. 2389 din 25.12.2009 și nr. 2390 din 25.12.2009, expertiza tehnică auto nr. 2388 din 25.12.2009, prezentate de recurenți în susținerea cauzării prejudiciului material, nu pot fi admise, deoarece acestea au fost efectuate de către un specialist nelicențiat de Ministerul Justiției RM după cum prevede legea.

Cu atât mai mult Colegiul notează că Dudnic Serghei, reprezentant al lui Lapciuc Victor în baza procurii nr.898 din anul 2006 și procurii nr.1346 din 24.03.2008, din recipisa eliberată de acesta rezultă că a primit automobilul „Toyota

Land Cruizer” cu nr. de tranzit SOV 164, nr. caroseriei JTEHF05J902038032 la 18.06.2008, careva obiecții asupra stării vizuale a automobilului nu a avut.

Din considerentele expuse și avînd în vedere faptul, că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material, iar hotărîrea primei instanțe este prin soluția adoptată, legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Lihanov Vadim și Lapciuc Victor, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Lihanov Vadim și Lapciuc Victor.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013 și se menține hotărîrea judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 19 februarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lihanov Vadim și Lapciuc Victor împotriva Ministerului Finanțelor al RM cu privire la încasarea prejudiciului material și moral în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală